

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПАТЕНТОЗНАВСТВО»

Ступінь освіти	магістр
Спеціальність	184 Гірництво
Освітня програма	
Тривалість викладання	весняний семестр (3, 4 чверті)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години
практичні заняття:	2 година
Мова викладання	українська

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Патентознавство»

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6604>

Кафедра, що викладає Транспортних систем та енергомеханічних комплексів

Викладач:

Барташевський Станіслав Євгенович

к.т.н. доц.

Персональна сторінка:

<https://tst.nmu.org.ua/ua/Prepodavатели/Bartach.php>

E-mail: bartashevskyi.s.ye@nmu.one

1. Анотація до курсу

У межах курсу «Патентознавство» – здобувачі магістерського рівня продовжують формувати інтегральну та спеціальні (фахові) компетентності, особисті та професійні уміння й навички, а саме: знайомляться з винахідництвом - пошуком технічної інформації через існуючі патентні бази, методологією теорії рішення інженерних завдань, захист власних прав та прав сторонніх осіб на об'єкти інтелектуальної власності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни –полягає у оволодінні теоретичними знаннями та практичними навичками щодо вирішення завдань з охорони інтелектуальної власності, винаходів, патентів тощо.

Завдання курсу:

- Пояснювати сутність поняття інтелектуальна власність, її вплив на розвиток техніки та технологій
- Надати поняття про види інтелектуальної власності
- Навчити способам захисту інтелектуальної власності
- Проводити патентний пошук з використанням вітчизняних та закордонних баз даних
- Навчити методам активізації творчих здібностей під час вирішення інженерних завдань
- Ознайомити з процедурою захисту власних прав на результати власної інтелектуальної праці за Українським законодавством
- Ознайомити з особливостями процедур захисту прав на інтелектуальної власності за законодавством інших держав, зокрема стран Європейської спільноти

3. Результати навчання:

- Класифікувати об'єкти промислової власності
- Характеризувати об'єкти промислової власності
- Визначати складові процесу правової охорони права об'єктів промислової власності
- Використовувати сучасні методи пошуку інноваційних рішень
- Складати заявки на винахід і корисну модель

4. Структура курсу ЛЕКЦІЇ

1 Загальні відомості про об'єкти промислової власності

Винахід

Корисна модель

Промисловий зразок

Об'єкти інтелектуальної власності, які не визнаються винаходами

2 Характеристики винаходу

Продукт

Процес (спосіб)

Нове застосування відомого продукту чи процесу

Умови патентоспроможності винаходу

3 Характеристики корисної моделі

Відмінні ознаки від винаходу

Патентоспроможність корисної моделі

4 Характеристики промислового зразка

Патентоспроможність промислового зразка

5 Процес правової охорони права об'єктів промислової власності

Суб'єкти відносин інтелектуальної власності в сфері винахідництва

Процес отримання патенту на винахід

Складові заявки на винахід
 Процедура перевірки новизни винаходу
 Процес отримання патенту на корисну модель
 Патентний пошук
 Призначення патентної інформації
 Складові патентної інформації
 Фонди патентної документації

6 Методи пошуку інноваційних рішень

Синектика
 Мозковий штурм
 Метод фокальних об'єктів
 Морфологічний аналіз
 Визначення та подолання технічних протиріч
 Ідеальний кінцевий результат

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

- 1 Робота з сайтами Українських агенцій з захисту інтелектуальної власності
2. Робота з сайтами патентних відомств UK, USA, та країн EU, зокрема Польщі.
3. Ділова гра «Мозковий штурм»
4. Пошук технічних рішень актуальних інженерних проблем.
5. Оформлення патентної документації

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (<https://do.nmu.org.ua/>), комп'ютерний клас, доступ до Internet мережи.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
0–59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
60	40	20	100

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

70 тестових завдання з чотирма варіантами відповідей (7 квітков по 10 питань кожен), кожне питання 4 баллів. Опитування за тестом проводиться з використанням технології Microsoft Forms Office 365.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

За кожну практичну роботу здобувач вищої освіти може отримати наступну кількість балів:

40 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

30 балів: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, відсутня формула та/або пояснення змісту окремих складових, або не зазначено одиниці виміру.

20 балів: отримано неправильну відповідь, проте використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

10 балів: отримано неправильну відповідь, проте використано формулу без пояснень змісту окремих її складових та не зазначено одиниці виміру.

0 балів: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка».

[https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення про систему запобігання та виявлення плагіату.pdf](https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_про_систему_запобігання_та_виявлення_плагіату.pdf)

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Інженерна творчість і патентознавство : підручник / Л.Н. Ширін, В.О. Салов, О.В. Денищенко, С.Є. Барташевський, Є.А. Коровяка, В.О. Расцветаєв ; Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 300 с.
2. Практикум з патентознавства для магістрів спеціальностей галузі знань 18 Виробництво та технології / О.В. Денищенко, С.Є. Барташевський, Є.А. Коровяка, В.О. Расцветаєв ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 70 с.
3. Салов В.О. Розроблення технічних рішень винахідницького рівня та складання заявки на патент (схеми, таблиці, приклади) : навч. посіб. / В.О. Салов ; Нац. техн. ун-т. – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 188 с.

Допоміжні

1. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002 № 197 // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02>.
2. Правила розгляду заявки на промисловий зразок, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2002 № 198 // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0313-02>.
3. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002 № 197 // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02>.
4. Правила складання та подання заявки на промисловий зразок, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2024 р. за № 547/41892 // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-24>.
5. Правила складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг, затверджені наказом Держпатенту України від

від 07.04.2014 № 91 // Режим доступу: https://ukrpatent.org/i_upload/file/metod-rek-tm-05112018.pdf

6. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 23 грудня 1994 року N 3769-XII // Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/t368700?an=0&ed=2023_12_31

7. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 23 грудня 1993 року N 3771-XII // Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/T368900?an=1>.

8. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.

9. Патентознавство та авторське право: Підручник / Ю.М. Кузнецов ; -К.: ТОВ «ЗМОК», 2004. – 313 с.

10. Основи патентознавства (курс за вибором): Навчальний посібник / О. І. Панасенко, Є. Г. Книш, В. П. Буряк, О. А. Кремзер, І. В. Мельник, В. В. Парченко, Н. А. Постол, А. С. Гоцуля, С. М. Куліш, Р. О. Щербина, А. А. Сафонов, В. О. Саліонов ; Запорізький державний медичний університет, – З. ЗДМУ, 2021. – 479 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua> Офіційний сайт Верховної Ради України: Підручник /
2. <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. www.irbis-nbuv.gov.ua - Наукова періодика України. Бібліотека ім. В. Вернадського